

A MUNKAVÁLLALÓI ÉRDEKVÉDELEM LEGFONTOSABB KÉRDÉSEI, 2008

Háttéranyag

(tervezet)

Bevezető helyzetkép (Borbély Szilvia)

Magyarország 2004. május 1. óta az Európai Unió tagja. Az EU-hoz képest milyen fejlődésen ment keresztül az MSZOSZ szerint Magyarország az elmúlt 4 év alatt? Honnan hová ért el? A csatlakozás első két évében a felzárkózás beindult, 2006-ban vásárlóerő paritáson számolva az **egy főre jutó hazai GDP** elérte az uniós átlag 64,9%-át. Ezt követően viszont a felzárkózás megtorpanásának lehetünk tanúi. Kedvezőbben alakult a helyzet azonban akkor, amikor a **hazai munkavállalók teljesítményén** keresztül vizsgáljuk az eredményeket: az egy foglalkoztatottra jutó GDP vásárlóerő-egységben mért (más néven az egy alkalmazásban állóra jutó termelékenység) folyamatosan nőtt, 2007-re elérve az uniós átlag háromnegyedét! (Igaz, figyelmeztető jel az, hogy 2008-ban Szlovákiában ugyanez a mutató már meghaladta a magyarországit.) Azt feltételezhetnénk, hogy a termelékenység növekedésével és EU-s átlaghoz való felzárkózásával párhuzamosan a **bérharmonizáció** is előre haladt. A magyarországi keresetek – azonban bármilyen vonatkozásban viszonyítjuk az EU-hoz - továbbra is jóval rosszabb „képet” mutatnak. 2007-ben a KSH szerint a bruttó havi átlagbér Magyarországon 740 euró (185000 Ft), a nettó pedig 468 euró (117000 Ft) volt, ami azt is jelenti, hogy **a magyar nettó átlagbér – Portugália, Spanyolország és Görögország kivételével - még messze elmarad a régi EU-tagállamoknak nemhogy az átlag-, hanem a minimálbérétől is.** A hazai garantált bérminimum is – az utóbbi években tapasztalt növekedésének ellenére - csupán töredékét – 20% körüli részét, vásárlóérték paritáson pedig 30-35%-át teszi ki a fejlett uniós tagállamokban rendszeresítetteknek. Fontos megjegyezni, hogy az átlagbérek közterheit tekintve 2007-ben **Magyarországon az EU országok között a harmadik legmagasabb volt a közterhek aránya** a teljes – a biztosítási munkáltatói járulékokkal együtt számított – bérköltségen belül. Ez egyrészt oka és következménye a **szürke foglalkoztatásnak**, másrészt versenyhátrányt jelent a külföldi befektetésekért folyó versenyben is.

Az elmúlt négy év alatt a hazai **foglalkoztatottsági ráta** nagyjából **stagnált** (2007: 57,3%), nem közelített az EU-s átlaghoz (EU-27: 66%), sőt az EU-n belüli relatív helyzetünk romlik. Az alacsony foglalkoztatási ráta hátterében alapvetően az alapfokú **iskolai végzettségűek** rossz munkavállalási esélyei húzódnak meg, közülük 2007-ben 27% volt foglalkoztatott. Ez az arány az uniós tagországokban átlagosan 48%. A fejlett országokban a foglalkoztatás bővülés nagy részét előidéző atipikus foglalkoztatás Magyarországon alig terjed.

Össességében megállapíthatjuk, hogy a csatlakozást követő időszakban Magyarország - a magyar munkavállalók teljesítményének mérhető növekedése ellenére - nemcsak az un. maastrichti kritériumok teljesítéséhez, hanem a (felülvizsgált) lisszaboni stratégia célkitűzéseire sem került közelebb.

Gazdasági körülmények, keresetek (Hegyi István, Hanti Erzsébet)

A magyar gazdaság fejlődése 2007-ben lelassult. A GDP az előző évekre jellemző 4%-os vagy azt kissé meghaladó növekedésével szemben 2007-ben mindössze 1,3%-kal lett nagyobb. A lassulás jelei már 2006-ban megmutatkoztak, bár a növekedési ütem még ebben az évben is 4%-ot tett ki, de az Európai Unióban tapasztalható élénkülés folyamatába Magyarország már nem tudott bekapcsolódni. Magyarország gazdasági fejlődése 2006-ig összhangban állt az Európai Unió egészére jellemző konjunkturális hullámmal, a növekedés mértéke pedig több mint kétszerese volt az uniós átlagnak. (2005-ben például a GDP átlagos növekedése az EU-27-ben 1,9 %-ot, Magyarországon 4,1 %-ot tett ki.) 2006-ban a növekedés éven belüli irányzata már eltért az uniótól. Nálunk alig változott a GDP növekedése, az unió átlagában pedig élénkült. A stabilizációs program intézkedései következtében 2006 végén a Magyarország javára hosszú idő óta fennálló növekedési különbség lényegében eltűnt, mely elsősorban a nagymértékű fogyasztás-visszafogás következménye, ami leginkább a munkavállalói jövedelmeknél jelentkezett.

2007 folyamán, Magyarországon határozottá vált a növekedés dinamikájának mérséklődése. A GDP negyedévről negyedévre szerényebb ütemben emelkedett (I. negyedév: 2,8 %, II. negyedév: 1,2 %, III. negyedév: 1,0 %, IV. negyedév: 0,7 % – a naptári hatás kiszűrésével). Bár 2007 második felében az unióban is kifulladás látszott a gazdasági élénkülés, Magyarország növekedésbeli hátránya egyre nagyobb lett az év folyamán.

A gazdasági fejlődés dinamizmusában mutatkozó jelentős eltérések megváltoztatták az országok **gazdasági fejlettségi szint** szerinti sorrendjét. A nemzetközi statisztikai gyakorlatban a fejlettségi szint mérésére az egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson kimutatott értékét használják. E mutató szerint 2003-ban Magyarország az EU-27-re számított átlag 63,3 %-át érte el, és így a 27 ország rangsorában a 20. helyen álltunk. Annak ellenére, hogy (az előzetes adatok szerint) 2007-re az egy főre jutó GDP az EU-27 átlagának 65%-ára emelkedett, Észtország és Szlovákia gyorsabb fejlődése miatt a 22. helyre kerültünk.

A visegrádi országok és Szlovénia gazdasági teljesítményét Magyarországéval összevetve az elmúlt négy év a következő változásokat hozta: Szlovénia és Csehország a fejlettségi rangsorban hosszú idő óta megelőzi Magyarországot. Az elmúlt 4 év alatt elmaradásunk mértéke mindkét országhoz képest nőtt. Szlovákia 2003-ban még Magyarország mögött állt, 2007-ben azonban – a szlovák gazdaság dinamikus fejlődése következtében – Magyarországnál nagyobb egy főre jutó GDP-t ért el. (Szlovákia egy főre jutó GDP-je 2003-ban az EU átlagának 55,7 %-át tette ki, 2007-ben ez az arány – az Eurostat becslése szerint – 67,7 %-ra emelkedett.) Lengyelországhoz képest a magyar gazdaság megőrizte fejlettségbeli előnyét, a különbség azonban szűkült.

A három balti köztársaság közül 2007-ben Észtország már Magyarország előtt, Lettország és Litvánia pedig Magyarország mögött helyezkedik el a gazdasági fejlettség rangsorában.

Magyarországon a gazdasági fejlődés lassulása a reálgazdasági egyensúly (a megtermelt és a belföldön felhasznált GDP egymáshoz való viszonyának) markáns javulása mellett ment végbe. A pénzügyi egyensúlyt jellemző fő mutatók közül a legsúlyosabb egyensúlyhiányt az államháztartás mutatja. A deficitet 2007-ben – a konvergenciaprogram előírását meghaladó mértékben – sikerült csökkenteni.

Az utóbbi két évben valamelyest mérséklődött a folyó fizetési mérleg passzívuma és a külfölddel szemben fennálló finanszírozási igény is. (Ez utóbbi kategória a folyó fizetési

mérleg és a tökemérleg együttes hiányát fejezi ki.) Ugyanakkor jelentősen nőtt a nemzetgazdaság adósságállománya, nagyobbrészt a magánszektor fokozódó eladósodása miatt. Az időszak utolsó évében megugrott az infláció, így a magyar gazdaság 2007 IV. negyedévében stagfláció közeli állapotba került.

Pozitív jelenségnek mondható, hogy a foglalkoztatási ráta a közsférában történt leépítések ellenére emelkedett, de az már kevésbé, hogy az emelkedés gyakorlatilag a statisztikai hibahatáron belül mozog. Érzékelhető mértékű növekedés a '90-es évek eleji visszaesés óta nem következett be. Az EU-27 átlagától továbbra is jelentős az elmaradásunk, mintegy 8 százalékpont. A munkanélküliségi ráta 2007-ben hasonló mértékű volt, mint a megelőző évben, értéke 7,4 %.

2007-ben a gazdasági növekedés üteme 11 éve nem látott mélységbe, 1,3 %-ra csökkent, de munkavállalói szempontból leginkább a közel 5 %-os reálkereset csökkenés volt érezhető. Ha megnézzük, hogyan változott a rendszerváltás óta a GDP és a reálkereset növekedési üteme, akkor arra a következtetésre juthatunk, hogy nem sikerült teljesíteni azon célunkat, miszerint a reálbéreknek legalább a GDP növekedési ütemével azonos mértékben kell növekednie az Európai Unió fejlett országaihoz való felzárkózáshoz.

A 2008. évi bértárgyalások tapasztalatai szerint ebben az évben újabb reálkereset csökkenés következhet be, mely elsősorban a „legszegényebb” ágazatokat fogja érinteni és különösen a versenyszféra fizikai foglalkozású munkavállalói körében van nagy veszélye a reálkereset-csökkenésnek. Ennek valószínűségét növeli a minimálbér várható reálértékének csökkenése is, hiszen a jelenlegi 5 %-os inflációs előrejelzés mellett a minimálbér reálértékének változása 0 % körüli, és a versenyszférában a minimálbéren foglalkoztatottak aránya kb. 25 %-os.

Ez a helyzet különösen nagy szakszervezeti figyelmet érdemel azért is, mivel 2007 átlagában a mintegy másfélmillió létszámú fizikai foglalkozásúak **nettó átlagkeresete** csupán **4 %-kal** emelkedett, míg a KSH egy fogyasztási egységre számított **létminimum értéke 10,2 %-kal**. Ennek a kereseti helyzetnek a következtében tovább nőttek az egyenlőtlenségek (fizikai-szellemi, beosztott-menedzser, főváros-vidék) a munkavállalók között, ami a rosszabbul járókat az átlagosnál is hátrányosabban érintette. Az ország pénzügyi stabilizációjára, a bérnövekedés visszafogására irányuló törekvések negatív hatásait tehát éppen az a nagylétszámú kiskeresetű réteg fizeti meg, amely a megelőző két-három év dinamikusabb kereset-növekedéséből sem részesült annyira, hogy megélhetésében a minőségi változáshoz közelítő hatások érvényesülhettek volna.

A versenyszféra egészében a keresetek reálértékének 0,5 % körüli emelkedése várható, amelyen belül meghatározó lehet a szellemi dolgozók/menedzsment/ kereset-növekedése. A munkajövedelmek reálértékének növekedésében - különösen az alacsony keresetű munkahelyeken - jelentős szerepet kaphatnak az adókedvezménnyel igénybe vehető természetbeni juttatások, különösen az étkezési hozzájárulás, ami a pillanatnyi nettó pozíciókat javíthatja, azonban a munkavállalók számára hosszabb távon kedvezőtlené válhat egy ilyen tendencia felerősödése. Az MSZOSZ tagszervezetei ebben az évben is komoly figyelmet fordítottak, fordítanak az éves bértárgyalásokra. Ez a munka ágazati szinten általában még nem az ágazati párbeszéd bizottságok keretében zajlott.

Már két éve minden szakmai érünk lepattan arról a liberális szakértői/kutatói körről, amely szerint „a bérnövekedés üteme elszakadt a teljesítmények növekedésétől”. Annak ellenére sem sikerült meggyőznünk őket, hogy 2007-ben a GDP növekedési üteme 1,3 %-os volt, a bruttó keresetek 8 %-os növekedése ellenére a keresetek reálértéke 4,8 %-kal csökkent. Az erre az évre előre jelzett GDP-növekedés pedig várhatóan 2,8 % körül fog mozogni. Jelenlegi adataink alapján 2008-ra átlagosan 5-7 %-os bruttó kereset növekedés várható. Az adó és

inflációs folyamatok következtében 6 %-os bruttó emelkedés alatt reálkereset csökkenés várható és 7 %-os bruttó bérnövekedés is csak 0,6 %-os reálérték növekedést jelent. 2008-ban tehát várhatóan ismét igen jelentősen elszakad egymástól a termelékenység és a keresetek alakulása, de a munkavállalók kárára.

A 2006-ban meghirdetett konvergencia program célkitűzései közül az államháztartás hiányának jelentős csökkenése valósult meg, de ennek terheit legnagyobb arányban a munkajövedelemből élők viselték, a reálbérek jelentős mértékben csökkentek. A gazdasági mutatók nem mérők, de tapasztaljuk, hogy romlik a munkavállalók biztonságérzete, nő a kiszolgáltatottságuk.

Az MSZOSZ továbbra is fenntartja azon álláspontját, hogy a stabilizáció és a növekedés eredményeiből elsősorban azoknak kell részesülniük, akik a terhek nagyobb részét viselik, vagyis a munkavállalóknak. Az ország versenyképességének javítása együtt kell járjon a munkavállalók életminőségének javulásával. Ehhez újragondolt fejlesztés, és elsősorban foglalkoztatás növekedés központú gazdaságpolitikára van szükség.

Az MSZOSZ az alábbiakban fogalmazza meg legfontosabb követeléseit:

1. A munkavállalók a bérek uniós felzárkóztatása és az életminőség javítása komplex céljának megvalósításában érdekeltek.

- ✓ Hosszú távú célunk egy többemeles, erős ágazati megállapodásokon alapuló bértarifa rendszer bevezetése.
- ✓ Meg kell kezdeni a tárgyalásokat egy új, több évre szóló háromoldalú bérmegállapodásról.
- ✓ Meg kell őrizni a legkisebb munkabérek többemeles rendszerét, tovább kell erősíteni a szakmunka elismerését, és törekedni kell a reálbérek teljesítmény-arányos növelésére. Az MSZOSZ elutasítja azokat a javaslatokat, amelyek a minimálbér megszüntetését, vagy teljes megadóztatását egy átfogó bérreform nélkül megvalósíthatónak, illetve szükségesnek tartják.
- ✓ Ahogyan az európai szakszervezeti mozgalom erőteljesen szorgalmazza, hogy az Európai Központi Bank szüntesse be a bércsökkenésre való felszólításait, úgy az MSZOSZ is felhívja mind a Nemzeti Bank, mind a kormány, mind a munkáltatók figyelmét arra, hogy ne csak a bércsökkenést lássák az egyedüli szabályozónak, ha az inflációs célok teljesítése vagy a versenyképesség növelése érdekében javaslatokat tesznek.

2. Szükségesnek tartjuk, hogy az adóváltozásokkal kapcsolatban megfogalmazzuk a legfontosabb elveinket, követeléseinket. A legfontosabb rendező elvnek a közterhek viselésében az arányok megváltoztatását tekintjük.

- **Az MSZOSZ a bármilyen mélységű adóváltozások legfontosabb céljának a munkavállalókat, a munkabért terhelő közterhek csökkentését tartja.** Az adózás utáni nettó keresetek jóval alacsonyabbak, mint azt a gazdasági teljesítmény indokolná. Elfogadhatatlan minden olyan változás, amely csak a munkaadói terheket csökkenti, és nem eredményezi sem a foglalkoztatás bővülését, sem pedig a munkavállalók nettó keresetének javulását.
- **Az MSZOSZ a progresszív közteherviselést tartja egyedül elfogadhatónak, mert az igazságos.** Aki magasabb jövedelemmel rendelkezik, az nagyobb részt vállaljon a közterhek fizetéséből. Ezért határozottan elutasítunk minden olyan irányú változást, amely az egykulcsos személyi jövedelemadó kialakítását célozza.

- **Meg kell őrizni, sőt megerősíteni a foglalkoztatáshoz, a munkavégzéshez kapcsolódó adókedvezményeket.** Ezek körét, valorizálásának módját külön tárgyalásokon kell meghatározni. Különösen fontos a munkavállalók költségátalányaként működő adójóváírás fenntartása. Az adókedvezmények rendszerének egyszerűsítése, a kedvezmények számának csökkentése nem jelentheti a munka világához kapcsolódó kedvezmények szűkítését.
- **Az MSZOSZ különösen fontosnak tartja, hogy a központi feladatok finanszírozásában mind szélesebb adózái kör vegyen részt jövedelmeinek, teherviselő képességének arányában.** Addig, amíg az adóbevételek jelentős részét a társadalom kisebb része, a munkavállalók fizetik az államháztartásba, a jövedelmek elköltésekor lehet az adózást jobban szétteríteni, az arányos közteherviselést megvalósítani. Hazánkban még mindig nagyon magas a rejtett gazdaság aránya, ezért erősíteni kell a feketegazdaság kifehéritését szolgáló intézkedések mennyiségét és minőségét egyaránt. Ezen belül kiemelt fontosságúnak tartjuk a meglévő törvények betartása érdekében a munkaügyi és adóellenőrzések erősítését, de a fogyasztóvédelem szerepét is át kell gondolni az Unió belső piacaként. Ugyanakkor Magyarországon viszonylag alacsony a fogyasztási típusú adók volumene, ezért lehetőség van az abból származó bevételek növelésére. A legáltalánosabb, a legtöbbször által fizetett adó az ÁFA, melynek megváltoztatását az OECD is javasolja. A munkavállalókat terhelő központi elvonások csökkentése érdekében az MSZOSZ elfogadhatónak tartja akár az ÁFA-kulcs emelését is oly módon, hogy a legalapvetőbb élelmiszerekre, a háztartási energiára, valamint a munkaigényes szolgáltatásokra be kell vezetni egy kedvezményes kulcsot.
- **Az MSZOSZ úgy ítéli meg, hogy az Európai Unió fejlettebb országaiban az adóváltozások ma az általunk javasoltak megfelelő irányba haladnak.** A közterhek mind szélesebb terítése a teherviselő képesség figyelembe vételével (többkulcsos adótáblák, az általános ÁFA-kulcs emelése, foglalkoztatási és szociális szempontokat érvényesítő kedvezményrendszerek, stb.) általános törekvés, amely megfelel mind az „európai szociális modell” mint általánosan elfogadott gyakorlat, mind pedig a versenyképesség javítása követelményeinek.
- **A változások nem járhatnak az adóból (járulékból) finanszírozott jóléti kiadások színvonalának csökkenésével!** Európa fejlett országaival képest sem a központi újraelosztás, sem a jóléti kiadások aránya nem magas (míg az Unióban a jóléti kiadások aránya a GDP-n belül 28 % körüli, addig Magyarországon ez 20 százalék körül alakul.) Elfogadhatatlan az a szemlélet, amely a környező országokkal szembeni versenyképesség javulását elsősorban a szociális juttatások körének, mértékének a csökkentésétől várja.
3. **Az MSZOSZ kiemelten fontosnak tartja, hogy érdemi előrelépés történjen a foglalkoztatás bővítése, a munkahelyek számának növelése érdekében.** A foglalkoztatás bővítésére vonatkozó program kidolgozásánál széles érdekképviseleti, civil és kutatói körök bevonását javasoljuk a munkába, amelynek eredményét az érdekegyeztetés minden szintjén meg kell tárgyalni és elfogadni
- **Az elmúlt években sem a gazdasági növekedés, sem a munkaadói járulékok csökkentése nem eredményezett érzékelhető bővülést önmagában.** Szükséges ezért, hogy a kormány gazdaságpolitikájában a megfelelő helyre kerüljön a foglalkoztatás kérdésköre, szülessenek meg a ma hiányzó ágazati politikák.
 - **Elfogadhatatlannak tartjuk, hogy miközben a '90-es évek közepe óta stagnál a foglalkoztatás szintje, a kormánynak a többszázmilliárdos uniós támogatások elköltése mellett sincs érdemi programja a munkahelyek számának növelésére.**

Az MSZOSZ javasolja az Európai Unióból származó támogatások hatékonyabb felhasználását oly módon, hogy a támogatás nyújtása a lehető legtöbb esetben legyen foglalkoztatás bővítéshez kötve.

- **Összehangolt cselekvési programot igényel a munkahelyek számának növelésére, a foglalkoztatás kifehéritésére irányuló komplex foglalkoztatási program kialakítása.** Ezen belül különösen a hátrányos helyzetű rétegek célzott foglalkoztatás-bővítő programjainak kell hangsúlyos szerepet kapniuk. Az MSZOSZ kiáll az ágazati, térségi- foglalkoztatási programok szükségessége mellett.
 - **Az MSZOSZ támogat minden olyan kezdeményezést, amely a foglalkoztatás bővítését, legalizálását szolgálja.** Különösen hasznosnak és fontosnak ítéli meg azokat a kezdeményezéseket, amelyek a leghátrányosabb helyzetű térségeket, rétegeket célozzák meg. Elfogadhatatlan azonban számunkra, ha ezek csak a segélyre szoruló munkára való rendelkezésre állását mérik, de nem teremtenek valódi munkaalkalmakat. A munkavállalók a legális foglalkoztatásban érdekeltek, a szürke- vagy fekete foglalkoztatást a vállalkozóknál kell utolérni és szankcionálni.
 - **A hátrányos helyzetből indulók foglalkoztatásának megoldása is külön cselekvési programot igényel.** Az MSZOSZ kezdeményezi, hogy a hátrányos helyzetű kistérségekre további célzott kedvezmények kerüljenek kidolgozásra és bevezetésre. Fenntartjuk azon javaslatunkat is, amely a megvalósított létszám-bővítéshez kapcsol (járulék) kedvezményt. A javaslat ilyen formában bevételkiesést nem eredményez, mert a többlet-foglalkoztatást támogatja, sőt többlet-bevételt eredményez.
4. **Az MSZOSZ különösen fontosnak tartja, hogy az uniós pénzek kiemelten szolgálják a foglalkoztathatóság javítását.** Ezen belül hangsúlyozzuk a képzés, szakképzés javítását, bővítését. Minőségi munkához minőségi munkaerőre van szükség, amihez a döntéshozók felelőssége a megfelelő helyzetbe hozni a jelenlegi és leendő munkavállalókat. Az uniós források történelmi lehetőséget nyújtanak érdemi képzési, továbbképzési valamint munkahelyi és általános egészség-megőrzési programok megvalósítására. Fel kell gyorsítani a munkaerőpiac és a képzési rendszerek jobb összhangjának megteremtését szolgáló változásokat, az eddigieknél sokkal hatékonyabbá kell tenni a munkaerőpiaci képzési programokat.

Foglalkoztatás (Benő István)

Magyarországon a foglalkoztatási ráta és az aktivitási ráta egyaránt nagyon alacsony, jelentősen elmarad az uniós átlagtól. Az elmúlt években nem érzékelhető bővülés a foglalkoztatás területén, sem a gazdasági növekedés, sem a munkaadói járulékok csökkentése ellenére. A foglalkoztatottság alacsony szintje korlátozza a gazdaság növekedését, alkalmazkodóképességét, szűk korlátok között tartja az államháztartás bevételeit, miközben növeli a terheit (mindenekelőtt a társadalombiztosításra és általában a szociális ellátásokra fordított kiadásokat), korlátozza az adóterhek tartós mérséklésének lehetőségét, fokozza a társadalmi kirekesztődés kockázatát.

Jelenleg 3 millió 850 ezer embert foglalkoztatnak az országban, a foglalkoztatási ráta így 56,2 százalékos, 0,7 százalékponttal alacsonyabb, mint egy évvel korábban. A foglalkoztatási ráta 2007-ben 57, 3% volt, ami jóval elmarad a 64, 4%-os Európai Unió átlagtól. A gazdasági aktivitás is kevesebb, mely 2007-ben 61,9%, a 70,7%-os EU-27-el szemben. Ugyanakkor a munkanélküliségi ráta 2007-ben 7,4%, ami megközelíti a 7, 2 %- os EU-s átlagot.

A foglalkoztatási trend ez év elején sem változott. A ráta február és április között 7,7 százalékos volt, 0,2 százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban. A munkanélküliek száma a tavaly február és április között mért adatokhoz képest 4 ezerrel emelkedett, a foglalkoztatottak száma azonban egy év alatt ennél lényegesen nagyobb számban, 58 ezerrel csökkent a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint.

Magyarországon majdnem minden második munkanélküli legalább egy éve nem talál magának munkát, a munkanélküliség átlagos időtartama közel másfél év. A munkaerő-piaci hátrányok és a kirekesztődés kockázata fokozottabban érint bizonyos demográfia csoportok, elsősorban életciklusokhoz köthetően. Közéjük tartoznak a gyermeket vállaló nők, a fiatalok és az idősebb munkavállalók.

A munkaerőpiac legsúlyosabb problémája a magas inaktivitás. Az inaktívak aránya nagyon magas hazánkban (38 %). Az inaktívak közé tartoznak a nyugdíjban részesülők, nappali tagozatos tanulók, gyermekgondozási ellátásban részesülők, munkanélküli ellátásban részesülők, egyéb csoportok. Az inaktivitás fokozottan érinti az idősebb korosztályokat, az alacsony iskolai végzettségűeket és a hátrányos helyzetű csoportokat. Az inaktív rétegek foglalkoztatásba történő bevonását célzó intézkedések még nem elég hatékonyak, és ösztönzők.

Létesültek ugyan új munkahelyek, de ezek foglalkoztatást bővítő hatása alig ellensúlyozta a munkahelyek megszűnése miatti létszámelbocsátások negatív társadalmi hatását, elsősorban az érintett térségekben és ágazatokban. Ugyancsak rontotta a foglalkoztatottsági mutatókat a köztisztviselők és a közalkalmazottak korábban stabil munkaerő-piaci helyzetének megingása. Egyre többen érzik úgy, nincs biztonságban munkahelyük.

Az úgynevezett atipikus foglalkoztatási formák fokozatos alkalmazásának, munkahelyteremtő hatása még nem számottevő.

A munka világában a mai valóság része az is, hogy a munkahelyek egy részében a munkáltatók semmibe veszik a szakszervezeti jogokat, az üzemi tanácsok jogosítványait, és ma is jelen van a szakszervezeti szervezkedéssel és a tisztségviselőkkel szembeni retorzió. Munkahelyek tízezereinél a munkavállalók kiszolgáltatottan, rossz körülmények között dolgoznak, a kis létszámot foglalkoztató cégeknél nincs érdekvédelem.

Ahhoz, hogy érdemi elmozdulás történjen a teljes foglalkoztatás irányába - amely az EU elvárások szerint kb. 70 %-os foglalkoztatási rátának felel meg -, a társadalmilag elfogadott foglalkoztatásbővítő programon és gazdaságpolitikai szemléletváltáson túl szükséges a munkaerőpiac belső strukturális problémáinak a kezelése is, gondolunk itt elsősorban a fiatal és az idősebb korosztályok munkanélküliségére, a tartós-, a regionális munkanélküliségi gondokra, a romák és a fogyatékosok, a csökkent munkaképességűek bevonására a munkaerőpiacra, a valódi esélyegyenlőség megvalósítására a foglalkoztatás területén.

Az elmúlt évek tapasztalatai, a kialakult helyzet értékelése alapján úgy gondoljuk, eljött az ideje annak, hogy megfogalmazzuk melyek azok a kérdések, amelyeket sem az országnak, sem a kormányoknak, sem a szakszervezeteknek nem lehet megkerülniük. Meg kell határoznunk azokat a kérdéseket, amelyekben csak széles körű társadalmi konzultációk és megállapodások alapján lehet előbbre jutni, annál is inkább, mert a problémák megoldása átmenetileg konfliktusokhoz vezethetnek, feszültségeket eredményezhetnek, de vállalunk kell, mert a jövőt szolgálják.

Az MSZOSZ hosszú távra szóló, kormányzati ciklusokon átívelő Társadalmi Szerződés mielőbbi megalkotását kezdeményezi a stratégiai kérdésekben. Erre épülve kezdeményezünk több évre szóló konkrét megállapodásokat a kormány és a szociális

partnerek között, a munka világát érintő legfontosabb kérdésekben. Olyan szerződés kidolgozását kezdeményezzük, amely minden parlamenti párt és a munka világában érdekelt civil szervezetek támogatását élvezzi és amelyet a jelenlegi és a jövőbeli kormányok is vállalhatónak tartanak.

1. **Minden munkát kereső találjon a végzettségének megfelelő munkahelyet.** Ezért az MSZOSZ kiemelten fontosnak tartja, hogy érdemi előrelépés történjen a legális és minőségi foglalkoztatás bővítése, a munkahelyek számának növelése érdekében. Elsősorban arra van szükség, hogy a kormány gazdaságpolitikájában a megfelelő helyre kerüljön a foglalkoztatás kérdésköre, szülessenek meg a ma hiányzó ágazati politikák. Tudatos és aktív foglalkoztatáspolitikát, ágazatpolitikákat, adó,- járulék- és monetáris politikát, oktatáspolitikát követelünk, amelynek prioritása a versenyképes és bővülő foglalkoztatás feltételeinek megteremtése. Különösen a hátrányos helyzetű rétegek és térségek célzott foglalkoztatás bővítő programjainak kell hangsúlyos szerepet kapniuk.

Támogatunk – és saját eszközeinkkel segítünk – minden olyan kezdeményezést, amely a fekete foglalkoztatás megszüntetését, a viszonyok törvényessé tételét eredményezi.

A minőségi és méltányos foglalkoztatás részének tartjuk a munkavállalók körében tapasztalható rossz közérzet oldását, ami elsősorban abból ered, hogy a munkavállalók kiszolgáltatottnak érzik magukat, mert a munkáltatók egy része megszegi a foglalkoztatás törvényeit, szabályait.

2. **Meg kell őrizni, sőt megerősíteni a foglalkoztatáshoz, a munkavégzéshez kapcsolódó adókedvezményeket.** Az adókedvezmények rendszerének egyszerűsítése, a kedvezmények számának csökkentése, stb. nem jelentheti a munka világához kapcsolódó kedvezmények szűkítését.
3. **Az uniós források kiemelten** szolgálják a foglalkoztathatóság javítását. Ezen belül hangsúlyozzuk a képzés, szakképzés javítását, bővítését. Minőségi munkához minőségi munkaerőre van szükség, amihez a döntéshozók felelőssége a megfelelő helyzetbe hozni a jelenlegi és leendő munkavállalókat. Az uniós források történelmi lehetőséget nyújtanak érdemi képzési, továbbképzési valamint munkahelyi és általános egészségmegőrzési programok megvalósítására.
4. **Az MSZOSZ támogat minden olyan kezdeményezést, amely a foglalkoztatás bővítését, legalizálását szolgálja,** így a napirenden levő „Út a munkához” program javaslatait is. Különösen hasznosnak és fontosnak ítéli meg azokat a kezdeményezéseket, amelyek a leghátrányosabb helyzetű térségeket, rétegeket célozzák meg. A javaslat nemcsak a foglalkoztatás bővülését, de az életkörülményeknek, a jövedelmi viszonyoknak is jelentős javulását eredményezheti. A csomagban több olyan javaslat is szerepel, amely az MSZOSZ-nek sokéves követelése volt. Elfogadhatatlannak tartjuk azonban azt, hogy a munkanélkülieket, a feketén dolgozókat tegyék felelőssé sorsuk alakulásában. A munkavállalók a legális foglalkoztatásban érdekeltek, a szürke- vagy fekete foglalkoztatást a vállalkozóknál kell utolérni és szankcionálni.
5. **Az MSZOSZ elengedhetetlennek tartja a társadalomban széles kört képviselő hátrányos helyzetűek számára célzott programok kidolgozását.** Az MSZOSZ kezdeményezi, hogy a hátrányos helyzetű kistérségekre további célzott kedvezmények kerüljenek kidolgozásra és bevezetésre. Fenntartjuk azon javaslatunkat is, amely a megvalósított létszámbővítéshez kapcsol (járulék) kedvezményt. A hátrányos helyzetű csoportoknak fokozott munkahelyi védelmet, és javuló elhelyezkedési lehetőséget kell

biztosítani. Az alacsony foglalkoztatási arányú régiókban és az ágazatokban külön foglalkoztatási programot kell kialakítani. Az emberi erőforrás fejlesztésével javítani kell a munkavállalási korúak foglalkoztathatóságát, és meg kell kezdeni a iskolások felkészítését a munkaerő-piaci alkalmazkodás ismereteire.

6. **Az MSZOSZ nem támogatja a segélyre szorulóknak látszatfoglalkoztatását**, mert számukra valódi munkaalkalmakat kell teremteni. Olyan megoldásokat kell találni, hogy vonzóbb legyen dolgozni, mint segélyen tengődni. Növelni kell a különbséget a legmagasabb összegű segély és a minimálbér között, munkahelyeket teremteni és nem alibi munkákra kényszeríteni az embereket.

A foglalkoztatás bővítése nem csupán uniós előírás számunkra, de jövőnk záloga is. Érdemi foglalkoztatás bővítés nélkül nem lehet csökkenteni a közterheket, nem lehet többlet forrásokat biztosítani a szociális ellátásokra, egészségügyre, a nyugdíjak reálértékének javítására.

Munkavédelem (Orosz Sándor)

Annak ellenére, hogy Magyarországon az elmúlt években a munkabalesetek száma - a statisztikai adatok szerint- fokozatosan csökkent mégsem lehetünk maradéktalanul elégedettek. Közismert tény, hogy hazánkban a mai napig nincs hiteles, a tényleges helyzetet tükröző munkavédelmi statisztika, hiszen a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések egy része (kb. 20-25%) a mai napig eltitkolásra kerül. A szakszervezetek szerint ez a szám megközelíti a 35%-ot. Nem kerül egyáltalán bejelentésre a fekete munkavégzés közben történt munkabalesetek száma, de vélelmezhető, hogy a legális foglalkoztatásban is a munkáltatók egy jelentős részénél – elsősorban a mikro és kisvállalkozások körében- eltitkolásra kerülnek a megtörtént munkabalesetek. Ennek elsődleges okát a Társadalom Biztosítás költség-visszatérítési gyakorlatának (TB. regresz) elkerülésében látjuk.. A munkáltatók így akarnak „kibújni” a TB.-nek fizetendő – a munkabaleset következtében felmerült - költségek megfizetése alól. Sajnálatos tény, hogy ehhez a munkavállalók is – a munkahelyük elvesztésétől való féltés miatt– „partnerei” a munkáltatónak. Az is igaz, hogy a munkavállalók igazán nincsenek tisztában ennek a törvénytelen gyakorlatnak a lehetséges – számukra esetlegesen igen hátrányos – következményeivel.

Eredményként elkönnyelnünk viszont, hogy csökkenő tendenciát mutat a halálos munkabalesetek száma, amely elsősorban a hatósági ellenőrzések meg növekedett gyakoriságának köszönhető. A legtöbb halálos munkabaleset az elmúlt időszakban is az építőiparban történt (több mint 30%). Az összes halálos balesetből a közúti balesetek száma 30-40% volt.

A bejelentési fegyelem szempontjából sokkal rosszabb a helyzet a foglalkozási-megbetegedések, illetve a fokozott expozíciós esetek számát illetően. Már már „nevetséges” számok látnak napvilágot, amely egészen biztosan nem tükrözi a valóságot. Így például amíg 1995 –ben 1280 fokozott expozíciós esetet jelentettek a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok, addig 2007-ben 51 esetet került bejelentésre. Legalább ilyen képtelenség a foglalkozási megbetegedések száma is. 1995-ben 829 foglalkozási megbetegedés került bejelentésre, addig az elmúlt évben 187 eset került bejelentésre.

Úgy látjuk, hogy addig, amíg a foglalkozás-egészségügyi orvos a munkáltatóval közvetlen anyagi függő viszonyban van, jelentősen nem fog változni a helyzet. Nemzetgazdasági ágazat szempontjából a legtöbb munkabaleset az építőiparban. a mező és élelmiszergazdaságban

történt, illetve jelentős a munkabalesetek száma az egészségügyben is, amely az ott dolgozók nehéz munkakörülményeire vezethető vissza.

Az érdekegyeztetés legfelső szintje a tripartit alapon működő országos hatáskörű OÉT Munkavédelmi Bizottsága. Az itt folyó munka sokat fejlődött az elmúlt években. Ennek egyik oka az OMMF legfelsőbb szintű vezetői váltás volt. Az OMMF új elnöke a szociális partnerekkel való érdemi egyeztetést egyik fontos feladatának tekintette. Ennek is volt köszönhető, hogy a munkavédelmi képviselők kötelező választásának kiterjesztése, vagy a paritásos munkavédelmi testületek működésének megerősítése hozzájárult a vállalati munkavédelmi érdekegyeztetés hatékonyabbá tételéhez.

Az egységes felügyeleti rendszer 2007 április 16-tól történő átalakítása pedig egy új fejezetet teremtett a munkavédelmi gazdálkodói tevékenység tekintetében is. A foglalkozás-egészségügyi szolgálatok az eddiginél hatékonyabb ellenőrzése remélhetőleg javítja majd egyrészt a szolgálatok kötelező bejelentési fegyelmét a fokozott expozíciós esetek, valamint a foglalkozási megbetegedések tekintetében, másrészt a foglalkozás-egészségügyi orvos közreműködését a munkavállalók, munkahelyek alaposabb megismerését és ellenőrzését illetően.

A munkavállalói oldal az elmúlt években is kiemelt fontosságot tulajdonított az egészségügyi ágazatban, kedvezőtlen munkakörülmények között dolgozóakra. Álláspontunk szerint az egészségügyben az eddiginél hathatósabb intézkedésekre van szükség a munkavédelmi helyzet javítására. Ezért is felszítottuk az Egészségügyi Biztonsági Szabályzat mielőbbi kiadását, amely sajnos a mai napig még nem valósult meg.

Következtetések:

Mint ahogy azt korábban kifejtettük a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések eltitkolásának egyértelmű oka, hogy ma a munkáltatók szinte abban vannak érdekelve, hogy eltitkolják a munkabaleseteket és a munkáltató attól való félelmében, hogy a társadalombiztosítás - a munkáltató hibájából bekövetkezett balesetek után – a baleset következtében felmerült valamennyi költséget megtéríteti vele, inkább eltitkolja az eseményt. Az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőség, egy rész a vállalkozások óriási száma miatt - / közel 500 000/ , másrészt a felügyelők létszámhiánya miatt a munkáltatók kb. 5%-át tudják csak ellenőrizni. Ugyanez vonatkozik a foglalkozási szolgálatokra is.

Úgy gondoljuk, hogy jelentős előrelépést az elkülönített munkahelyi balesetbiztosítási rendszer bevezetése jelentené, amelyben a munkáltatók gazdaságilag is érdekelté lennének abban, hogy fejlesszék a munkakörülményeket. Ez a célkitűzés már szerepelt az Munkavédelem Országos programjában is, de sajnos különféle politikai okok miatt nem sikerült teljesíteni.

Jól működött és működik a Európai Munkavédelmi Ügynökség által létrehozott magyarországi fókuszpont szervezete. A különféle kampányprogramok alkalmával szervezett konferenciák minden alkalommal nagy részvétellel bonyolódtak. Az elmúlt évek kiemelt feladatai többek között a fiatal munkavállalók, a váz és izomrendszeri megbetegedések, valamint a zaj problémáinak megoldását tűzte ki célul.

Az érdekegyeztetés tekintetében az elmúlt évek legjelentősebb előre lépése az volt, hogy 2004 május elsejétől kötelezővé vált az 50 főnél több munkavállalót foglalkoztató gazdasági szervezeteknél a munkavédelmi képviselők választása, valamint a paritásos munkavédelmi testületek létrehozása.

Négy év elmúltával el kell mondanunk, hogy felméréseink szerint a képviselő választás kötelezőségét a munkáltatók kb. 75%-a teljesítette csak. Rosszabb a helyzet a paritásos

munkavédelmi testületek megalakításának kötelezettsége tekintetében. Ezt a feladatot a munkáltatók kb. 20%-a teljesítette csak.

Ennek a tarthatatlan állapotnak a megszüntetésére egyrészt sikerült a Munkavédelmi törvény 2008 január elsejei módosításával egyértelművé tenni, másrészt felkértük az OMMF-t, hogy felügyelői ellenőrzések során ezeket a munkáltatói kötelezettségeket is ellenőrizzék

Feladatok:

- A munkavédelem országos programjában kiemelt feladatként szerepel a munkahelyi balesetbiztosítási rendszer bevezetése. Sajnos az előkészítő munkák előre haladta ellenére a kormányzati szándék nem volt eléggé elkötelezett ahhoz, hogy a rendszer bevezetését megfelelően támogassa. Így lelassult az előkészítő munka és a bevezetés is elmaradt. Az új biztosítási rendszer érdekelté tenné a munkáltatót abban, hogy fejlessze a munkakörülményeket, és a balesetek eltitkolása is megszűnne, hiszen a biztosító vállalna minden – ezzel kapcsolatos - költséget.
- Egyszerűsíteni kell a munkavédelmi képviselők választását. Az új választási szabályzatot az OÉT Munkavédelmi Bizottsága elé kell terjeszteni jóváhagyásra.
- Korszerűsíteni kell a munkavédelmi képviselők képzésének tematikáját, és el kell fogadtatni azt a Munkavédelmi Bizottsággal.
- A szakszervezeti konföderációkat fel kell készíteni arra, hogy a munkavédelmi képviselők választásánál minél több szakszervezeti tisztségviselőt indítsanak a jelöltek között.

Szociálpolitika és társadalombiztosítás (Királykúti Míra, Soósné Bölczy Brigitta, Orosz Sándor, Szikszai Zoltán)

Minden állampolgárnak alapvető érke, hogy követelhetően, képességeinek megfelelően dolgozzék, a munkához való alapvető jogot pedig alkotmányunk garantálja.

Az alkotmány 70.B. paragrafusa ugyanakkor ösztársadalmi érdek kifejezője is, aminek lényege, hogy minél kevesebb legyen az eltartott személyek száma.

Tehát a társadalom akaratát fejezi ki az alaptörvényünk is, amikor a munkaképes állampolgároktól azt várja el, hogy munkát vállaljanak, dolgozzanak. Amikor a képességek szerinti végzett munka jogáról és kötelességéről szólnak, akkor megfogalmazódik az a különbség is, amely az emberek között, azok foglalkozása és munkaköre közti különbségként is jelentkezik, valamint az, hogy az egyén élete során munkaképtelenné válhat, időszakosan vagy véglegesen, valamint csökkenhet munkavégző képessége adott foglalkozásban, illetve összességében egyaránt.

A jelentősen változó társadalmi, gazdasági és szociális környezetben átalakulóban van a szociálpolitika, ezen belül a társadalombiztosítás és az egészségügy területe is, melyek megújításra szorulnak, a következők miatt:

- a népesség korösszetételének változása (idősödő társadalom)
- a népesség igen rossz, és egyre romló egészségi állapota
- az aktívkorú lakosság foglalkoztatási helyzetének alacsony színvonala.

A társadalom céljainak elérése érdekében, egységes és rendszerszemléletű szociálpolitikára, jól működő biztosítási rendszerekre van szükség (úgy mint egészségbiztosítás,

nyugdíjbiztosítás, munkahelyi balesetbiztosítás, és az ápolásbiztosítás). Az átalakítás csak akkor lehet eredményes, ha az egyes elemek korszerűsítésekor, azokat azonos elvek szerint fejlesztik, összehangolják, és alrendszerek fejlesztése egymással párhuzamosan történik.

Miután a változások az ország millióit fogják érinteni előkészítésük csak a legszélesebb körű társadalmi egyeztetés alapján történhet meg, a szociális partnerek, az érintett szakmai civil szervezetek bevonásával.

Új, rendszerszemléletű állami szociálpolitikát!

Egy jól funkcionáló, átfogó állami szociálpolitika magában foglalja mind a szociális kiadások rendszerét (a másodlagos, transzferjövödelmeket, a segélyezés, a szegénységkezelés eszközeit), mind a társadalombiztosítási ellátásokat (nyugellátások, egészségügyi ellátások), mind a tágabb értelemben vett társadalompolitikát (a családpolitika, lakáspolitikát, foglalkoztatáspolitikát, gyermekjóléti politikák, ifjúságpolitika, stb.).

A jóléti politika célterületét - az eltérő rizikófaktorkkal rendelkező társadalmi rétegek esetében (leszakadó rétegek, középosztály, kisebbségben élők stb.) - az állampolgárok egyéni életpályáinak feltérképezésével kellene meghatározni, és elsősorban a megelőzésre irányuló társadalompolitikára, illetve a felmerülő veszélyhelyzetekre való hatékony beavatkozás módszereire kell a hangsúlyt fektetni.

Az MSZOSZ kiáll azon elképzelése mellett, mely szerint: Ahhoz, hogy Magyarországon egy hatékonyan, igazságosabban működő szociálpolitikai ellátórendszer épülhessen ki, mely nem gátja a gazdasági növekedésnek, - hatékonyan csökkenti a mélyszegénységet, javítja az össztársadalmi szolidaritást, megerősíti a középosztályt, ezáltal serkenti az öngondoskodást, munkára ösztönöz, azonban a rövidtávú, átmeneti krízisek esetén hatékony segítséget nyújt, - a kiigazító szociálpolitikák helyett a felelős kormányzatnak preventív stratégiát kell kidolgozni.

A Magyar Köztársaság 1991-ben aláírta az Európai Szociális Kartát, 1999-ben történt meg a Karta ratifikálása. Sajnálatos módon ez nem jelenti a Kartában megfogalmazott összes irányelv gyakorlati alkalmazását, igen fontos cikkelyek bevezetése még várat magára.

A Karta kiegészítő jegyzőkönyvét (mely az Eredeti Karta kibővítését, pontosítását szolgálta) 2004-ben írta alá, a 2005-ben ratifikálta Magyarország, továbbá ratifikálta az ellenőrzésről szóló úgynevezett Módosító Jegyzőkönyvet is. Ellenben aláírta, de nem ratifikálta még: A Kollektív Panaszzog Biztosításáról szóló Kiegészítő Jegyzőkönyvet, melynek esetünkben kiemelkedő jelentősége lenne, és szintén még várat magára a Módosított Európai Szociális Karta is.

Az MSZOSZ javasolja az eddig elfogadott cikkelyek betartásának folyamatos ellenőrzését, a betartatás módszereinek felülvizsgálatát, illetve kiemelt fontosságúnak tekinti a további, még el nem fogadott (a jóléti politika megteremtésének alapelemeit jelentő) cikkelyek elfogadását, és gyakorlatba történő átültetését is.

Magyarországon, az európai unió országaiban alkalmazott szociálpolitikai modellek átvétele nem hozna garantált sikert, nem alkalmazhatóak egyszerű, letisztult minták. Hazánkban a nemzeti, társadalmi, gazdasági sajátosságok egy jóval összetettebb, a magyarországi kihívásokra reagáló jóléti politikát követelnek meg.

A szociális kiadások GDP arányának csökkentése nem járható út. (szociális kiadások GDP százalékban: EU25: 27,4 ; Magyarország: 21,9)¹

¹ Forrás: Gazdasági és Szociális Adattár 2008. V. 76. táblázat 327. oldal

Egy preventív jóléti politika lényege mindig a jövőre orientáltság.

Az elkövetkező időszak társadalmi problémáit megoldó, aktív munkavállalók a mai gyermekek lesznek. Az első, és legfontosabb feladat, hogy a lehető legmagasabb szintű képzéshez való hozzáférés biztosítva legyen minden gyermek számára, ezzel is megalapozva a munkaerőpiachoz való alkalmazkodás lehetőségét. Ha egy gyermek kimarad az iskolából, nem szerez képesítést, úgy valószínűleg egy rosszabbul fizetett, bizonytalan egzisztenciájú felnőtt válik belőle. A példát hajlamosabb gyermekeinek is átadni, és így örökíti át a szegénységet. Sajnálatos módon a családok a legsérülékenyebbek gazdasági szempontból, ennek következtében gyermekvállalási kedv fokozatosan csökken. Ezzel párhuzamosan egyre több a csonka család, a gyermekét egyedül nevelő szülő is, ahol a gyermekszegénység kockázata igen magas. (Egyszülős családok száma 1980.-ban: 341 227, 1990.-ben: 449 862, 2001.-ben: 471 901)² Arra kell törekedni, hogy a kisgyermekes családok minél jobb anyagi helyzetbe kerüljenek, hogy megfékezzük a társadalom perifériájára szorulásukat.

Ahhoz, hogy csökkentsük a kiszolgáltatottságot, a bizonytalanságot, alapvető feltétel a munka- illetve bérjövedelem. (a segélyezés, a közmunka csupán másodlagos megoldás)

Egy jóléti politika keretein belül a kormánynak meg kell teremteni a munkához jutás feltételeit. Ezek a következők:

- lakóhelye szerinti, képzettségének megfelelő munkalehetőség,
- tisztességes bér, társadalombiztosítás,
- alacsony képzettségűek esetén állami továbbképzések, átképzések,
- munkahelyi karriertervek készítésének ösztönzése, élethosszig tartó tanulás,
- magas színvonalú, és elérhető napközbeni gyermekellátás biztosítása,
- megfelelő szintű oktatás az elmaradottabb térségekben élő gyermekek részére is,
- iskola utáni ingyenes programok szervezése, fakultációk, műhelyek,
- Gyes-ről visszatérő anyák munkahelyének megőrzése, megtartása,
- dolgozó anyák munkahelyi biztonságának megteremtése, állami garanciák beépítése,
- a munkavégzés során egészségkárosodást szenvedett, vagy fogyatékos személyek rehabilitációjának biztosítása, foglalkoztatásának elősegítése, és támogatása.

Az MSZOSZ határozott álláspontja tehát, hogy a gyermekszegénység elleni sikeres küzdelmet a tisztességes bérjövodelemek alapozzák meg. A családok anyagi biztonsága maga után vonja a magasabb szintű szükségletek kielégítésének lehetőségét is, a társadalom dinamikusabb fejlődését.

A családok jólétének újabb alapköve a nemek közötti egyenlőség biztosítása, ugyanis a mai háztartások számára elengedhetetlen és hangsúlyos a nők jövedelme is. Így fontos kihangsúlyozni, hogy minél több nő dolgozik tisztességes, a férfiakkal egyenlő bérezés mellett, annál kisebb a szegénység kockázata, növeli a gazdaság termelékenységét, több a járulék és adófizető, javul az aktív - passzív munkavállalói arány, csökken a várható időskori szegénység esélye is, és a gyermekgondozási feladatok szülők közötti megosztása ösztönzi a gyermekvállalási hajlandóságot is.

² Forrás: 2001. évi Népszámlálás KSH adatok

A jelenkori demográfiai változások megkövetelnek egy, az idősödő társadalom problémáira is reagálni képes szociálpolitikát. A felelős kormányzati szervek feladata, hogy kiépítsék az idősebb munkavállalók „munkahelyen tartó” programjait, a munkavégzés minőségének folyamatos javítását. A munkaegészségügyi szűrővizsgálatok hatékonyságát növelni kell, biztosítani kell a korszerű, és mindenki számára elérhető egészségügyi ellátást, garantálni kell törvényi szinteken szabályozva a rekreáció lehetőségét, így az aktív munkavállalók esetében meg kell emelni - minimum az Európai Unió vezető államainak átlagára - az éves szabadságok és szabadnapok számát.³

Szorgalmazzuk továbbá több olyan törvénymódosítási javaslat megszületését, melyek lényege, hogy amennyiben az adott évben a nemzeti, állami ünnepek hétvégére esnek, úgy az ünnepet követő első munkanap (pl. hétfő) munkaszüneti nap legyen. Ennek sürgető oka az, hogy vannak olyan évek, amikor több ünnep is hétvégre esik, és így a tényleges, éves pihenőidő jelentősen lecsökken. (2012-ig minden évben egyre kevesebb szabadnappal számolhatunk. 2008-ban a lehetséges nyolcból (nem számítva pünkösöd és húsvét hétfőt) hat munkaszüneti nap még ténylegesen plusz szabadságot jelent, 2009-ben már csak öt, 2010-ben négy, 2011-ben már csak három plusz szabadnap áll rendelkezésre.)

Egy újjászülető szociálpolitikának feltétlenül figyelmet kell fordítania az össztársadalmi jólét egyéb elemeire is. Többek közt a lakáspolitikai - foglalkoztatáspolitikai összefüggéseire. A rendszerváltást követően szinte teljesen eltűntek, megszűntek azok a munkásszállások, amelyek lehetővé tették a munkavállalók számára az országon belüli mozgást, a munkalehetőségekhez igazított mobilitást. A lakhatás elsődleges szempont a családalapítás szempontjából is. A mai fiatalok kizárólag hitelekkel képesek önálló lakáshoz jutni, és kénytelenek eladósodva kezdeni életüket. Ez a helyzet folytonos kockázatot, magas rizikófaktorokat hordoz magában, mindezekhez társul a munkahely megtartásának bizonytalansága, mely jelentős korlátja is egyben a 2, 3 gyermekes családok újbóli térhódításának.

Mindezeket szem előtt tartva javasoljuk, hogy a munkáltatók éljenek – a mindenkori adójogszabályokat figyelembe véve - a kamatmentes hitelek, lakhatási hozzájárulások, a vissza nem térítendő támogatások lehetőségével.

Az MSZOSZ támogatja a béren kívüli juttatások rendszerének megerősítését, és fenntartását.

A segélyezés, a szociális transzferek tekintetében fontos megkülönböztetni azokat a személyeket, akik rászorultságuk alapján, például magas gyermekszám, alacsony iskolai végzettség, hiányzó munkalehetőségek, rossz egészségügyi állapotuk miatt kényszerülnek pénzbeli, illetve természetbeli ellátásokra, és azokat, akik az úgynevezett „megélhetési segélyezett” körét képezik. Itt hangsúlyozzuk ki, hogy nem a munkához kötött segélyezést tartjuk a hatékony megoldásnak, hanem azt, hogy az önkormányzatoknak egy jól átlátható nyilvántartási rendszerben, egyéni életpályákra, élethelyzetekre kidolgozott módszereket kellene alkalmazniuk. A munkaképes, csúnya szóval élve „érdemes szegénység” számára a Szociális és Munkaügyi Minisztériumnak munkára ösztönző stratégiát kell követnie, és az ellenőrzést szigorítani. Ahhoz, hogy a szociális juttatások a megfelelő célt érik el, több lépcsős rendszerben kell vizsgálnunk.

³ lásd. 1. sz. melléklet

A „rövidtávú” krízishelyzeteknél pl. munkanélkülivé válás, magas szintű, az átmeneti időszakot hatékonyan áthidalni képes, szabályozott juttatások kellene. Evvel egyidőben a munkaügyi központok gyors reagálásra is szükség van. A cél, hogy a lehető legrövidebb időn belül, az egyén képzettségéhez igazított, megfelelő megélhetést biztosító munkahelyhez segítsék. Amennyiben önhibáján kívüli okok miatt az ún. „rövidtávon” belül nem sikerül munkát vállalnia, a második lépcsőben léphetnek be az átképzések, közmunkaprogramok. Ki kell mondanunk: rászorulóknak segínyt, dolgozóknak tisztos bért kell biztosítani!

Magyarországon a szociális ellátások törvényi szabályozása átláthatatlan képet mutat. „...A jelenlegi szabályrendszer elkülönült alrendszerekre bomlik. Stabil és önállóan működő alrendszerek tekinthetők a kötelező egészségbiztosítási ellátások, a társadalombiztosítási nyugellátások, valamint a munkanélküliek ellátórendszere. Ezeknek a járulékfizetésen alapuló alrendszereknek az önálló működtetése indokolt a jövőben is. A rendszer bonyolultságát az okozza, hogy a járulékfizetéstől független pénzbeli ellátások legalapvetőbb szabályait további 8 jogszabályba „szórták szét. A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény elfogadásával kísérletet tettek ugyan egy szociális alaptörvény megalkotására, ám sajnos sikertelenül. Az Szt. ugyanis kizárólag az önkormányzati hatáskörbe utalt pénzbeli ellátásokat tartalmazza. További 7 jogszabályban szerepelnek még pénzbeli ellátások, ami áttekinthetetlenné teszi a rendszert....A pénzbeli ellátások szabályrendszeréről összességében elmondható, hogy ez nem alkot egységes, könnyen áttekinthető, logikus rendszert. Sokkal inkább annak a folyamatnak a problémáit tükrözi, amely során eljutottunk a mai állapothoz.... A 44 féle pénzbeli ellátás párhuzamos szabályozása, nyilvántartása, folyósítása áttekinthetetlenné teszi a rendszert, mind az ellátásokat igénybe vevők, mind pedig az adminisztrációban dolgozók számára. De nemcsak az ellátások magas száma miatt nem tartható a jelenlegi szabályozás, hanem a jogi szabályozás széttöredezettsége is alapvető problémát jelent.... **Alapvető fontosságú feladat tehát a szabályozás egyszerűsítése.**”⁴

Egészségügy

Az OEP nem rendelkezik mindenütt azzal a szakmai háttérrel, megfelelő szakember gárdával, és országos intézményi körrel, az elvárásoknak megfelelő egységes információs rendszerrel, ami garancia lehetne arra, hogy valójában mit és miért finanszíroz.

A táppénz ellátásban részesülők körének ellenőrzésének hiányosságai, ezért szükséges olyan társadalombiztosítási intézmény rendszer létrehozása, mely a szakmai döntések megalapozottságát a korábbiakhoz képest hatékonyabban segítené elő. Misem bizonyítja ezt jobban, mint hogy Magyarországon naponta több mint 100.000 ember (regisztrált táppénzen lévő száma) van táppénzes állományban. Ezek ellenőrzésére sem apparátus, sem megfelelő kompetenciával rendelkező szakértői bázis sem áll rendelkezésre.

Ki kell mondanunk, hogy az egészségügyben a túlnyomóan pazarló gazdálkodás mellett, a szolgáltatási szektor egyes területein jelen van az alulfinanszírozás.

Jellemző az egészségügyi dolgozók szakmai presztízsét veszélyeztető negatív példák túlhangsúlyozása, szemben az egészségügy pozitív teljesítményeivel.

Folyamatosan újra és újra át kell tekinteni a gyógyszer és gyógyászati segédeszköz ellátást, ahol sok esetben, nap mint nap tapasztalható, súlyos ellenérdekeltségek húzódnak meg a betegek rovására. A megtett intézkedésektől a járó és fekvő- betegellátás színvonalának

⁴ Forrás: Gyulavári Tamás – Krémer Balázs: Miért áttekinthetetlen a pénzbeli szociális ellátások rendszere? ESÉLY2006/2 Tanulmány

emelkedése várható el, ezzel párhuzamosan a rendszer alkalmas lehet arra, hogy kiszűrje a visszaéléseket, amelyek végeredményben az osztársadalmi érdekeket szolgálhatja.

Lehetséges elképzelések az egészségügy megújulásában, melyet az MSZOSZ támogat:

Az MSZOSZ csak és kizárólag olyan egészségpolitikai változásokban érdekelt, amely a társadalmi egészséget érintően, a népegészségügy, a társadalom egészére jelent közép és távoli garanciákat, összehangolja a szakmaiságot, az időrendet, az érdekegyeztetést, az értékrendeket, és a társadalmi konszenzust.

Nem támogatunk semmilyen külső üzleti vállalkozást, non profit szervezeteket, akik az E. Alapot megteremtő munkaadók, és munkavállalók által befizetett pénzeszközökkel „gazdálkodnak”.

Támogatjuk egy olyan területi, regionális/ megyei struktúrában felálló, nem üzleti alapon működő Intézményi hálózat kiépítését, melynek fő profilja a regionális ellátás szervezése.

Érdemesnek tarjuk annak megfontolását, hogy a szolgáltatói szektorban működő, üzleti alapú vállalkozások rendszere tovább fejlődjön, a piacon megteremtődjön a versenyhelyzet.

Támogatunk egy olyan törvényileg szabályozott egészségbiztosítási ellátást, amely több időtávú, összehangolt egészségügyi szolgáltatási, oktatási, kutatási tervet garántál. Véleményünk szerint minimálisan középtávra kell tervezni, arra tekintettel, hogy az általunk elképzelt népegészségügyi célok megvalósításához szükséges szolgáltatásokat, az előbbieken említett fejlesztéseket és azokhoz szükséges pénzügyi fedezetet biztosítják.

Az E. Alapot a jövőben is járulékokból, adókból, szerencsés esetben EU-s forrásokból lehet és kell képezni, amelyeknek elegendőeknek kell lenniük az egészségügyi szolgáltatások ellátására, és fejlesztésére, a többletforrásokat pedig, a népegészségügyet szolgáló, és az egészségügyi szakszolgálat – orvos, ápoló, egészségügyi közgazdász, és más szolgálatok - megbecsülésére, munkájuk elismerésére kell fordítani.

Ezekkel az intézkedésekkel több időtávú, összehangolt egészségi, szolgáltatási, és gazdálkodási tervezési rendszerben a legnagyobb egészségnyereséget lehetünk képesek elérni.

Az egészségpolitikai elképzelések továbbfejlesztéséhez a szakmai grémiumoknak a kamarák, a civil és társadalmi szervezetekkel való együttműködés, a konszenzus közeli helyzet kialakítása nélkül nem várható pozitív változás, sem orvos-technológiák, eljárások, gyógyászati szolgáltatások, mentési és sürgősségi ellátási szerződések végrehajtása, ellenőrzése, az erőforrások felhasználásának optimalizálása.

A képzések struktúrájának megváltoztatásáról sürgősséggel a megújulás kezdeti fázisaiban kell dönteni.

A megújulást szolgáló intézkedések gondolata nem csupán kormányzati kompetencia, hanem minden érintett intézmény közös felelőssége.

Az új „OEP” végső elnevezéséről a későbbiekben kell dönteni, (!) az azonban már most megfogalmazható elvárás, hogy mint, közfinanszírozású egészségbiztosítási közszolgáltatások kizárólagos szervezője, és a befizetők jóvoltából finanszírozója az ellátás biztonságát és folyamatosságát fenntartva szabályozott szolgáltatási piacot hozzon létre.

Tevékenységének középpontjában törvényileg pontosan szabályozott, - az egészségügy szakmai tartalma, minősége, elérhetősége, hatékonysága, korrekt szerződéskötési metodikája - a tulajdonosokkal, fenntartókkal együtt, a tulajdonosi szemléletnek kell érvényesülnie.

Ezen a területen a legfontosabb a befizetői kontroll szerepe.

Az új „intézménynek” a megszervezett szakmaiságon túl még számtalan, most még meg sem nevezhető feladat lesz. (együttműködés, esélyegyenlőség, társadalmi szükségletek, elosztás optimalizálás, társadalombiztosítási kultúra, hatósági és kommunikációs feladatok, stb.)

Rendkívüli jelentőségű küldetést teljesíthet (az ideiglenes nevű) Nemzeti Társadalmi Egészségbiztosítási Önkormányzat tervezett feladatai közül a TB viszonyok szabályozása, jogszabályok kezdeményezése, és módosításai, szolgáltatási, gazdálkodási, működési koncepció, beszámolási kötelezettség, ...

Az MSZOSZ elképzelhetőnek, és támogathatónak tartja egy olyan finanszírozási rendszer kidolgozását, mely képes áthidalni a munkáltatók – foglalkozás-egészségügyi orvosok közötti függőségi viszonyt.

Társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

Hazánkban, - mint az a legtöbb európai országban is- jelentős demográfiai változás megy végbe. A várható élettartam jelentős megnövekedésével együtt csökken a születések száma. A munkaerőpiac várható dinamikája folyamatosan gyengül, ezzel párhuzamosan a pályakezdő, illetve az 50 éven felüli munkavállalói aktív réteg munkaerő piaci stabilitásának további gyengülése várható. Az aktív munkavállalói réteg eltartó képessége a szükségletekhez képest, számottevő mértékben nem fog javulni. Ez a kényszerű helyzet megváltoztatásra kényszeríti a magyar nyugdíjrendszert, annak teljesítőképességét, az állam által nyújtott szolgáltatások irányait. Ezért, a szépkorúak, de főként az életpálya harmadik szakasza, vagyis a nyugdíj előtt állók ügyeivel foglalkozni demográfiai és egyben (köz) gazdasági szükségszerűség.

A nyugdíjrendszer átalakításának, a reform folytatásának szükségszerű okai vannak.

Mindenek előtt olyan intézményi környezet kialakítása szükséges, amelyben a várható életkor növekedésével az aktív életszakasz is meghosszabbodik, és az érintettek erősen érdekeltek abban, hogy aktivitásuk gazdaságilag is értékesüljön. Ehhez hozzá kell igazítani a nyugdíjrendszer szabályait. (pl. nyugdíjszerű ellátások, rokkantsági ellátások, korhatár kérdései, finanszírozás, és azok az eszközök, amelyekkel ezek a kérdések megvalósíthatóak, és az ezekhez szükséges törvényi garanciákkal.)

A társadalombiztosítási nyugdíj esetében erősíteni kell a tőkefedezeti rendszer hatékonyságát, az öngondoskodás elősegítését, támogatását. Ezzel párhuzamosan feltétlenül, hosszútávon fenn kell tartani a felosztó - kirovó rendszer stabilitását, mely az osztársadalmi szolidaritás alappillére. Be kell építeni a garanciákat, hiszen a jelenlegi rendszer az eredeti célok elérését már nem biztosítja, diszfunkcionálisan működik.

A nyugdíjrendszer bizalmi elven alapszik, hosszú távon számolnak vele az emberek, ezért rendkívül fontos a stabilitás, a kiszámíthatóság, a nyugdíjak vásárlóértékének megőrzése. Ezek megvalósítása érdekében szükségszerűnek tartjuk:

- A hosszú távú célkitűzések (20-30 év múlva nyugdíjba vonulók) meghatározását
- A középtávú (közeljövőben nyugdíjba vonulók) feladatok teljesítését
- a már nyugdíjas korosztályt érintő kérdések (nyugdíjemelések, korrekciók, méltányosság) tisztázását.

Mindhárom kérdéskörhöz szorosan kapcsolódik a pénzügyi források biztosítása, a kintlévőségek rendezése. (Járulékok, vagyon)

A legfontosabb közeljövőben megoldandó feladatok a nyugdíjalap stabilitásának elérése érdekében:

- Járulékfizetők létszámának további növelése,
- A „fekete” munka további visszaszorítása,
- A „szürke” gazdaság: minimálbérből, illetve annál kevesebb járulékalapból járulékot fizetők számának csökkentése,
- Az informatikai, nyilvántartási rendszer korszerűsítése.

A jelenleg érvényben lévő nyugdíjrendszer problémái:

- Fedezet
 - A munkáltatók által a társadalombiztosítási járulékból a társadalombiztosítási nyugdíjalapba fizetett járulék csökkentése súlyosan veszélyeztetné a Nyugdíj Alapot, ezért azt csak a kieső összeg pótlásával lehet megtenni. Amennyiben a nyugdíjalap stabilitásának elérése érdekében tett intézkedések nagyrészt teljesülnek, úgy a pótlásra elkülönített költségvetési alap csökkenthető.
 - A járulékot be nem fizető munkáltatókkal szemben a jogszabályi kereteken belül szigorúbban fel kell lépni.
 - Változatlanul fenn kell tartani azt a szabályt, hogy ha a munkavállaló nyugdíjjárulékát a munkáltató levonja, de nem utalja át a Nyugdíj Alapba, a munkavállaló szolgálati idejét el kell ismerni.
 - A „kintlévőségeket” adók módjára szigorúan be kell hajtani. (2007-ben több tízmilliárd forint volt a be nem fizetett járulékok összege a Nyugdíj Alapba)
 - A magánnyugdíj pénztárba fizetett tagdíj pótlása hosszú távon. A kormánnyal kötött megállapodást a pótlásra szigorúan ellenőrizni kell.

- Korrekció

Az ún. korrekciós emelések nem elegendők, a hosszú szolgálati idő, hosszú járulékfizetési időszak nagyobb korrekciót igényel!

Az MSZOSZ kezdeményezi a korrekciós emelések folytatását. Figyelni kell az „értékvesztett” nyugdíjakat, különös tekintettel az évről-évre változó szabályok miatt hátrányba kerültekre.

- A biztosítási elv erősítése

A nyugdíjrendszerben szolgálati időt csak járulékfizetéssel lehessen szerezni, megtartva azt az egyetemleges bizonyítási elvet, hogy a munkavégzést igazolni bármilyen úton lehet (szabad bizonyítási elv). Ha a Magyar Köztársaság szolgálati idővel „jutalmazza” pl. a gyermekek születését, annak nyugdíjjárulékát a központi költségvetésnek kell fedezni.

A rendszer egyes részeihez kapcsolódó javaslatok:

Korhatár:

A korhatár közeljövőben történő emelésével nem értünk egyet, ugyanakkor biztosítani kell a rugalmas nyugdíjba vonulás lehetőségét, az esetleges nyugdíjcsökkentés összegét a korhatár elérésekor vissza kell adni.

A korhatár újratárgyalásakor tekintetbe kell venni a népesség, (az egyén) egészségi állapotát, valamint az országos, (regionális) foglalkoztatási helyzetet. El kell érni „Lisszaboni Stratégiában” megfogalmazott feltételeket.

Legyen közös célunk, hogy az nyugdíjba vonulás átlagos életkora (rokkantság, szolgálati nyugdíjak) minél inkább közelítsen a mindenkori öregségi nyugdíj korhatárához.

Szolgálati idő:

Fenn kell tartani a résznyugdíj intézményét (15 év szolgálati idő szükséges a korhatár elérésekor).

Amennyiben a teljes nyugdíjhoz szükséges 20 év szolgálati idő növelésére kerül sor, a növelést csak fokozatosan, kis lépésekben lehet megtenni, és be kell vezetni a befizetett, de nyugdíjjogosultsághoz nem elegendő szolgálati idő miatt elvesztett összeg visszafizetését.

Előrehozott öregségi nyugdíj:

A korhatár előtti nyugdíjazás lehetőségét fenn kell tartani. Az öregedés folyamata az embereket nem egyformán érinti. Meg kell teremteni az „elhasználódott”, megfáradt, idő előtt megöregedett, vagy egészségükben meggyengültek részére a nyugdíjba vonulás lehetőségét.

- Előrehozott öregségi nyugdíj esetén a gyermekkedvezményt vissza kell állítani!
- Korhatár előtti munkaviszony megszüntetésének lehetősége a munkáltató részéről szigorodjon, a hosszú szolgálati idővel rendelkezőknek a munkáltató általi elbocsátása dráguljon. Ezt a Munka Törvénykönyvében kell szabályozni.
- 40 év szolgálati idő után, korhatár elérése előtt biztosítani kell a nyugdíjba vonulás lehetőségét a jogosult döntése alapján.

Korkedvezmény:

Az MSZOSZ alapvető elérendő célnak tartja, hogy olyan munkakörülményeket kell biztosítani, melyek hosszú távon teszik lehetővé az egészségre ártalmatlan munkavégzést.

Amennyiben ezek a feltételek a mai technológiai fejlettségi szintek mellett nem biztosíthatóak:

- Az egészségre ártalmas, vagy nehéz fizikai munkát végzők részére a korkedvezményes nyugdíj rendszerét fent kell tartani!
- A „korszerűsítés” munkái nem indultak el. Annak ellenére, hogy ezt az OÉT érintett szaktanácsadók minden ülésen felvetik, nem történt érdemi előrelépés. (Mindezek dacára a korkedvezményes munkakörből való kikerülés szabályai, módszere már kidolgozásra került!)
- A kikerülők esetében, akik nem szerezték meg a korkedvezményes nyugdíjra jogosultsághoz szükséges szolgálati időt, (nincs 10 csak 9 év) ún. részkedvezményt kell biztosítani!

Korengedmény:

Tovább kell fejleszteni a korengedményes intézményrendszert. Fontos, hogy törvényi szabályozása legyen (jelenleg kormányrendelet szabályozza), és nagyobb lehetőségeket biztosítson a munkáltatók számára, hogy a hosszú szolgálati idővel rendelkező, idősebb munkavállalók részére ún. „puha” elbocsátással korengedményes nyugdíjat fizessen.

A munkáltató által fizetett korengedményes nyugdíjrendszert rugalmasabbá kell tenni, és a jelenlegi (nyugdíjkorhatár mínusz 5 év) korhatárnál kedvezőbb szabályokat (pl.: 40 év után) kell bevezetni.

Rokkantsági nyugdíj:

- Meggyőződésünk, hogy a rokkantsági járadék nem nyújt megfelelő biztonságot az egészségkárosodottak részére.
- Aggályainkat fejezzük ki, hogy az egészségkárosodottak megfelelő minőségű munkához jutnak-e.
- Szükséges „védett munkahelyek” („védett piac”) biztosítása az egészség károsodottak részére!

Özvegyi nyugdíj:

- Javasoljuk, hogy az özvegyi nyugdíjak rendszerében az ún. együttfolyósítási határ tovább emelkedjen!
- Az özvegyi nyugdíjak és az árvaellátások további, fokozatos emelésére van szükség!

Baleseti nyugellátások:

Vissza kell állítani a baleseti rokkantsági nyugdíj rendszerét, különös tekintettel a munkahelyi balesetben elhunytak özvegyei részére folyósított állandó özvegyi ellátásra.

A nyugdíj kiszámítása:

- 2013 előtt: meg kell szüntetni a degresszív beszámítási módot, mert ez „rontja” a járulékfizetési morált. Jelenleg a nyugdíj alapjául szolgáló jövedelmet, ha az meghaladja a 227.000 Ft-ot, sávosan csökkenteni kell.
- Minden járulékfizetési alapot be kell számítani a nyugdíjalapba, ez erősíti a biztosítási elvet!
- A valorizációs szorzószámokat a „valós” inflációval kell meghatározni!
- A minimális nyugdíj intézményrendszerét fenn kell tartani!

Méltányosság:

Mind a méltányossági okokból megállapított nyugdíjak lehetőségét, mind a nyugdíjak méltányosságból való felemelését fenn kell tartani. Az erre szánt keretösszeget fel kell emelni.

Nyugdíjemelés:

- Maradjon a svájci indexálás rendszere
- Emellett kiemelten fontos a nyugdíjak reálértékének megőrzése, az összes nyugdíj reálérték csökkenése a 2007. évben 3,8 % volt, ez megengedhetetlen!
- A hosszú szolgálati idővel rendelkezők kapjanak nagyobb összegű emelést. A korrekciós nyugdíjemelésnél 2009. január 1-jétől a hosszú szolgálati idővel rendelkezők kapjanak nagyobb emelést (2% helyett, illetve 4% helyett!).

Ellenőrzés:

Meg kell teremteni a járulék befizetői kontroll lehetőségét:

- Tripartit alapú ellenőrzés
- Egyéni kontroll lehetősége

Nyugdíjpénztárak:

- Magánnyugdíj pénztári rendszerből való visszalépés lehetőségét továbbra is fenn kell tartani, illetve azokra nézve, akiknek erre nincs lehetősége, a lehetőséget meg kell adni.
- Támogatjuk az önkéntes nyugdíjpénztári adókedvezmények fenntartását a rendszerben, ezzel párhuzamosan a további, a pénztári tagság ösztönzését célzó intézkedéseket.
- Kiemelten fontosnak tartjuk a pénztár tagok egyéni számláján nyilvántartott összegek értékállóságának garantálását.

Mindezeket figyelembe véve a nyugdíjrendszer átalakítása, a hatékony, és hatásos fenntartása csak akkor lehet eredményes, ha mind a civil, a társadalmi, mind a kormányzati oldal szereplőivel egyeztetett, konszenzuson alapuló megállapodások születnek. Illetve ha a törvényalkotók, és az ezért felelősséget vállaló szereplők, így az MSZOSZ is a fentiekben megfogalmazott szakmai véleményt szem előtt tartják.